

Бичек Майя Володимирівна, учитель географії, Гергедава Анна, 10 - В клас

ВСТУП

В Україні швейна промисловість (галузь легкої промисловості, що виробляє одяг та інші швейні вироби побутового та технічного призначення з тканин, трикотажних полотен, штучною і натуральної шкіри та хутра, нових конструкційних матеріалів, а також різноманітних оздоблювальних матеріалів і фурнітури) перебуває у стані економічного занепаду (зменшення обсягів експорту та зростання обсягів імпорту, заміщення вітчизняного виробництва повного циклу використанням схем з давальницькою сировиною). Водночас, вона історично, ще за радянських часів забезпечувала вітчизняний та іноземний ринки якісною продукцією. Швейна промисловість складає понад 1/3 обсягу валової продукції легкої промисловості.

Метою роботи є дослідити сучасний стан розвитку швейної промисловості, прослідкувати основні тенденції у співпраці українських підприємств з іноземними інвесторами. Розкрити основні механізми співпраці за схемою давальницької сировини. Проаналізувати напрями співпраці швейних фабрик України зі світовими брендами. Здійснити прогнозування щодо подальшого розвитку швейної промисловості України.

Актуальністю даної роботи є те, що розвиток швейної промисловості може приносити державі високі прибутки та можливість вийти на світовий ринок саме з українською продукцією. Також, актуальною є і проблема співпраці швейних фабрик з іноземними інвесторами, адже використання трудових ресурсів не призводить до високого розвитку країни.

РОЗДІЛ 1.

ЗАГАЛЬНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ТА ГЕОГРАФІЯ МІСЦЕВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Традиції швейної промисловості безпосередньо пов'язані з кравецьким ремеслом і сягають до часів Київської Русі. За середньовіччя, як і пізніше, кравецтво було широко розвинене на українських землях (цехи), і ще до 1918 основною формою виробництва були дрібні кустарні підприємства що нерідко працювали для більших торгових фірм. Кравецтво було найбільш розвинене по великих містах України, а головними осередками швейної промисловості були Київ, Харків, Одеса, Львів, Чернівці та інші.

Швейна промисловість є складовою легкої промисловості, що спеціалізується на виробництві непродовольчих товарів народного споживання.

Написав Administrator

Середа, 17 грудня 2014 11:30

Швейна промисловість відіграє важливу роль у загальній системі народного господарства країни. Після текстильної, вона є найважливішою підгалуззю легкої промисловості. Забезпечення населення нашої країни якісним одягом є досить впливовим чинником як підвищення ефективності виробництва та збільшення добробуту населення, так і забезпеченості робочими місцями наявних трудових ресурсів, особливо жіночих. Адже, на підприємствах легкої промисловості, в тому ж числі і швейної, у виробництві зайняті переважно жінки.

Це зумовлено особливостями виробництва, специфікою технологічних операцій. У цілому в галузі частка жіночої праці становить 75%. Ця особливість дає можливість створити нові робочі місця, зокрема для жінок, краще використовувати трудові ресурси країни.

Швейна промисловість займає помітне місце серед інших галузей легкої промисловості у забезпеченні зайнятості населення.

Проте, нажаль, у сучасних умовах у швейній галузі працюють лише 25 тис. людей, які завантажені роботою тільки на 30%.

Водночас неможливо здійснювати ефективну господарську діяльність, якщо для цього не створено відповідних необхідних умов, і однією з найважливіших є підтримання оптимального теплового режиму тіла людини, а одяг тут відіграє далеко не останню роль.

Основним критерієм оцінки раціональності розміщення галузей легкої промисловості є вплив розміщення промисловості на досягнення більш високої продуктивності суспільної праці. Економія в затратах суспільної праці за умов правильного розміщення промисловості може бути досягнута багатьма шляхами:

- шляхом уникнення зайвих далеких та зустрічних перевезень сировини, матеріалів і готової продукції;

- шляхом підвищеної продуктивності праці в певних районах, внаслідок наявності в цих районах кращих умов для розвитку даного виду виробництва;

- шляхом економії суспільної праці на будівництві нових підприємств за більш сприятливих умов;

- шляхом більш раціонального використання трудових ресурсів і т.д.

1.1 Історичний фактор

Що стосується історичного фактора розвитку швейної промисловості, то доцільним є виділення 3 етапів:

1 Етап домінування феодальних відносин (кінець 16ст. – 1917 рр.). Основними рисами господарської системи цього часу були: формування поденної форми відробітку та панщини; розвиток мануфактурного виробництва; домінування у структурі швейної промисловості виготовлення одягу слабо диверсифікованого асортименту; розвиток внутрішнього ринку у формі ярмаркової торгівлі; слабкий розвиток процесів накопичення капіталу, спеціалізації та поділу праці.

2 Період входження України до складу СРСР (1918 – 1991 рр.). Цей період ознаменувався розвитком соціалістичної системи господарювання. Основними тенденціями у розвитку продуктивних сил було превалювання державних планів та замовлень над об'єктивними вимогами ринку та потреб населення. Хоча швейна промисловість України почала розвиватися ще до Першої світової війни, проте більшість підприємств були невеликими. Деяке пожвавлення її розвитку почалося у радянський період, коли старі підприємства було реконструйовано і збудовано нові.

3 Період незалежності (1991р. – наші дні). Період незалежності ознаменувався суттєвими структурними перетвореннями в економіці країни, які призвели до кризи всієї господарської системи внаслідок порушення сформованої інфраструктури, як промисловості так і сільського господарства, що була орієнтована на задоволення загальносоюзних потреб та інтегрована до загальносоюзної господарської системи.

1.2 Природно-сировинний фактор

Основним джерелом сировини для виробництва продукції швейної промисловості тисячоліттями слугувало сільське господарство, котре залишається найважливішим постачальником сировини для промисловості. Основними культурами рослин, які слугують джерелом сировинної бази швейної промисловості є льон та бавовник. Головною волокнистою культурою в є льон-довгунець, однак на текстильних підприємствах виробництво відбувається в основному на завізній сировині. На експериментальних ділянках у південних областях України вирощують бавовник, коноплі. Посіви льону-довгунця в 2008 р. становили 3 тис. га, або майже у 6 разів менше, ніж у 1990 р. Зменшення посівів та зниження врожайності льону з 6,4 ц/га (1990 р.) до 3,6 ц/га (2008 р.) призвели до скорочення валового збору льоноволокна із 108 тис. т у 1990 р. до 9 тис. т у 2008 р., що негативно позначилося на роботі льонопромислового підкомплексу, який є важливим сировинним постачальником швейної галузі.

Останнім часом посівні площі, урожайність та валові збори льону-довгунця різко знизились. Однак, незважаючи на це, льонопромисловий підкомплекс АПК продовжує функціонувати. Важливим показником його розвитку та підвищення ефективності є якість льоносировини.

Зрозуміло, що пріоритетним напрямом розвитку сировинної бази галузі є зниження собівартості льоноволокна при збільшенні обсягів виробництва льону й підвищенні його врожайності та зростання якості льоносировини за рахунок впровадження кращих селекційних сортів та інтенсивної технології виробництва.

Інтенсивні технології вирощування й переробки льону-довгунця пов'язані з оснащенням господарств і переробних підприємств спеціальними машинами та обладнанням 15 – 18 найменувань. А нині в льоносіючих господарствах налічується тільки 7 – 8 найменувань таких машин, за рахунок яких можна механізувати галузь лише на 40 – 50%.

Упродовж останніх років в Україні ведуться експериментальні роботи з вирощування бавовнику. Бавовник до постачається з південних областей. За 5 років було апробовано 500 його сортів. Найкращими виявилися швидко дозріваючі, переважно північно-болгарські сорти (власних сортів не залишилося). У 1995 р. почалися їх дослідницько-промислові випробування. У новій програмі розвитку легкої промисловості передбачено відновлення розвитку бавовняної галузі. На думку спеціалістів, Україна може забезпечити власні потреби в бавовні на 70%, а собівартість її становитиме 70% від вартості узбецької.

РОЗДІЛ 2.

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ ЗА СХЕМОЮ ДАВАЛЬНИЦЬКОЇ СИРОВИНИ.

Давальницька сировина – це сировина, напівфабрикати, передані іншому підприємству з метою переробки і наступного повернення продуктів переробки.

На промислових підприємствах здійснюють переробку сільськогосподарської продукції (млини, олійниці, комбікормові заводи, молокозаводи, консервні заводи та ін.), виробництво будівельних матеріалів (цегельні заводи, лісопильні цехи, добування каменю, вапна та ін.), виготовлення дрібних виробів (з лози, сувеніри, штучні квіти), добування торфу та ін. Кожне з промислових виробництв має свої технологічні та організаційні особливості, що впливають на ведення бухгалтерського обліку.

Написав Administrator

Середа, 17 грудня 2014 11:30

Промислові підприємства можуть здійснювати роботу на власній або одночасно на власній і давальницькій сировині.

Собівартість продукції виробництв, що здійснюють переробку лише власної продукції, розраховується діленням витрат на переробку та вартості переробленої продукції (без побічної продукції) на кількість одержаної основної продукції.

Якщо здійснюється одночасно переробка власної і давальницької сировини, то собівартість продукції визначають за двома етапами: 1) обчислюється собівартість переробки одиниці сировини (виконаної роботи) шляхом ділення витрат на переробку (без вартості сировини) на кількість переробленої сировини (власної і давальницької); 2) обчислюється собівартість продукції шляхом ділення витрат (витрати на переробку, вираховані множенням собівартості одиниці переробки на кількість переробленої власної сировини, плюс вартість сировини) на кількість одержаної з переробки власної готової продукції.

При організації обліку потрібно виходити з того, що давальницька сировина є власністю замовника і рахується на його балансі. Отриману давальницьку сировину та виготовлену з неї продукцію виконавець (переробник) обліковує поза балансом на субрахунку 022 "Матеріали, прийняті для переробки". Приймають цінності за помольними квитанціями (форма № 122) або накладними за цінами, передбаченими у договорі або затвердженими у господарстві.

Передачу давальницької сировини виконавцю замовник відображає за дебетом субрахунку 206 "Матеріали, передані в переробку" з кредиту відповідних матеріальних рахунків.

Особливості роботи швейної промисловості України за схемою давальницької сировини

Написав Administrator

Середа, 17 грудня 2014 11:30

РОЗДІЛ 3.

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНСЬКИХ ШВЕЙНИХ ФАБРИК ЗІ СВІТОВИМИ БРЕНДАМИ

За даними Кабінету міністрів України, у нашій країні готовий одяг і хутрові вироби сьогодні виготовляють 6 тис. підприємств. При цьому діяльність більшості з них на 80-90 % ґрунтується на давальницьких схемах. Упродовж 2013 р. основними партнерами в операціях з давальницькою сировиною були країни Європи – Німеччина, Данія, Польща, Бельгія, Італія. Варто зазначити, що виробництво одягу – це галузь, де малий і середній бізнес перебувають у більш вигідному становищі, ніж великий. Про це свідчить той факт, що лише в Києві закрилися дві найбільші швейні фабрики – «Україна» і «Ластівка», різко знизилися обсяги виробництва на підприємстві «Дана», «Каштан», «Юність». Підприємству «Дана» довелося перенести свої потужності з центру столиці на околиці, також зменшити виробничу площу з 10 тис. до 2 тис. м², а кількість робітників – із 205-300 до 150 осіб.

Вітчизняна швейна промисловість перетворилася на пошивочний цех для багатьох відомих світових виробників одягу. 85% виготовлених в Україні суконь, плащів і костюмів з брендовими етикетками виїжджають за кордон.

Майстерність українських кравців вже оцінили британські компанії New Look, Marks & Spencer, Next, Laura Ashley і Top Shop, іспанська Zara, нідерландська Mexx, німецька Triumph, американська VCBG, заснована в США і яка стала міжнародною Esprit, а також ряд інших світових брендів, які розмішують замовлення в Україні за схемою давальницької сировини.

Цікаво, що з-за кордону поставляється все – від тканини та ниток до бірок, цінників і упаковки. Вітчизняні фабрики виконують замовлення і відправляють до Європи і США вже готові вироби. Костюми для Hugo Boss виготовляє в тому числі і вінницька фабрика Володарка, а раніше для бренду шили київські фабрики «Дана» і «Юність».

Саме робота на іноземні бренди сьогодні стала головною сферою діяльності вітчизняних

Написав Administrator

Середа, 17 грудня 2014 11:30

швейних фабрик: за даними Української асоціації легкої промисловості, на експорт відправляються до 85% їхньої продукції.

Причому обсяги контрактів цілком солідні, згідно з інформацією самих швейників, які фігурують у контрактах і суми не називають, навіть разові замовлення сягають десятків тисяч речей.

Співпраця із закордонними замовниками не тільки допомогла вижити вітчизняній легкій промисловості, а й дозволила їй долучитися до світових технологій, а також провести модернізацію обладнання. Сьогодні оснащення українських фабрик, на думку експертів, відповідає європейському рівню.

Разом з тим, учасники ринку нарікають на те, що налагодити власне виробництво і відмовитися від давальницьких схем вдається лише одиницям, і цьому заважають надмірні податки, а також неможливість конкурувати з великою кількістю дешевих неякісних товарів, що потрапляють на український ринок в якості напівлегального імпорту та контрабанди.

Крім того, бар'єром підприємці називають і невігідні умови співпраці, які диктуються українськими торговельними мережами, а передусім – відсутність вітчизняної сировинної бази.

РОЗДІЛ 4.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ШВЕЙНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Швейна галузь, як і легка промисловість України в цілому, на сьогоднішній день перебуває у незадовільному стані, що характеризується цілою низкою серйозних проблем, зокрема це: відсутність на внутрішньому ринку товарів вітчизняного виробництва та його тотальне заповнення дешевими, низькоякісними виробами іноземного походження, значну частку серед яких, займають товари «секонд-хенд»; застосування вітчизняними підприємствами давальницьких схем виробництва; погано розвинута інфраструктура галузі; недостатня інвестиційна та інноваційна діяльність; не конкурентоспроможність вітчизняної продукції як за ціною, так і за якістю. Зазначені проблеми вкрай негативно впливають на діяльність підприємств швейної промисловості, а головне – гальмують подальший розвиток галузі.

Для з'ясування ступеню впливу вищезазначених проблем галузі, здійснено дослідження фінансово-господарської діяльності підприємств швейної промисловості України. Предметом аналізу взято виробництво текстильних, трикотажних та шкіряних виробів, що найбільш повно характеризує швейну промисловість України.

Написав Administrator

Середа, 17 грудня 2014 11:30

Розвиток глобальних кризових процесів досить негативно позначився на загальних обсягах швейної продукції в Україні. Аналізуючи обсяги реалізації швейної продукції протягом 2010-2012 рр. можна спостерігати не стабільну тенденцію. Так, обсяг реалізації продукції швейної промисловості за досліджуваний період зменшився на 3,3%, в той же час спостерігається позитивна динаміка в 2011 році у відношенні до 2010 року – 5,5%.

Для подальшого дослідження необхідним є аналіз динаміки обсягів виробництва швейної продукції за видами. Як свідчать результати проведеного нами, динаміка виробництва швейних виробів за останні три роки мала тенденцію до зниження обсягів.

Так, окрім виробництва суконь та сарафанів, яке збільшилося на 31%, усі інші позиції зменшилися в середньому на 15%. Найбільше зменшився обсяг виробництва блуз та тунік (на 29,7%), костюмів жіночих та дівчачих (на 26,8%).

Отже, загалом, результати аналізу свідчать про досить суттєві зміни динаміки виробництва окремих видів швейних виробів, що пояснюється тим, що переважна більшість швейних виробів на вітчизняних підприємствах виробляється за іноземними замовленнями, які, в свою чергу, залежать від кон'юнктури на західних ринках, тобто потреби у тому чи іншому виді швейних виробів. Так, скорочення продажів одягу починаючи з вересня 2008 року, спочатку у Європі та США, а потім і в інших країнах, змусило більшість провідних компаній світової модної індустрії переглянути свої плани, щодо обсягів випуску продукції та, як наслідок, стало основною причиною зменшення загальної кількості замовлень від іноземних фірм. Протягом 2012 р. вітчизняні швейні підприємства експортували продукції (у т.ч. виробів з давальницької сировини) на суму 397,6 млн. дол., що на 5,5% менше ніж у 2010 р. (420,2 млн. дол.) та на 17,5% ніж у 2011 р. (481,7 млн. дол.).

Слід зазначити, що, з одного боку, робота вітчизняних підприємств на основі давальницької сировини, як форма співробітництва на сучасному етапі розвитку легкої промисловості, є надзвичайно важливою, оскільки дає змогу наростити експортний потенціал, завантажити потужності і забезпечити людей роботою, набути досвіду виробництва продукції, що відповідає світовим стандартам якості. Але, з іншого боку, співпраця на цих умовах фактично призводить до повної залежності вітчизняного виробника від іноземного замовника. Сьогодні, раптовий розрив таких стосунків, неминуче призведе до виникнення кризових ситуацій на вітчизняних швейних підприємствах.

Написав Administrator

Середа, 17 грудня 2014 11:30

Отже, слід зробити висновок, що підприємства швейної промисловості потребують суттєвого перегляду цільових установ та стратегії розвитку на перспективу.

Зменшення обсягів виробництва та експорту швейної продукції негативно вплинуло на фінансові результати діяльності підприємств.

Виходячи з даних Держкомстату, у 2011 р. за результатами фінансового-господарської діяльності, збитки отримали 37,1% підприємств, а їх загальний розмір становив 334,1 млн. грн., що практично дорівнює розміру прибутку (404 млн. грн.). Ситуація впродовж 2012 р. демонструє незначне зменшення кількості збиткових підприємств до 36,5%, але порівняно з 2010 р. загальний обсяг збитків збільшився на 30% та становить 434,2 млн. грн. Загальний рівень рентабельності за цей період був визначений на рівні 3,0%.

Отже, результати аналізу основних фінансових показників підприємств швейної промисловості свідчать про негативні тенденції в розвитку галузі. Головна з них полягає в тому, що поряд із незначним скороченням показників виробництва і реалізації продукції діяльність підприємств низькорентабельна. Враховуючи, що переважна більшість швейних підприємств працює на умовах давальницької сировини, для дослідження факторів, що спричиняють вказані негативні тенденції необхідно провести ретельний економічний аналіз господарсько-фінансової діяльності підприємства галузі.

Підсумовуючи викладений матеріал, можна зробити висновок, що незважаючи на загальний кризовий стан вітчизняної швейної галузі, ті підприємства, які зможуть налагодити взаємовигідну співпрацю з іноземними партнерами та почнуть поступово переорієнтовувати свою діяльність в напрямку розширення своєї присутності на внутрішньому ринку, збережуть шанси на успішний розвиток.

ВИСНОВКИ

Сьогодні на українських швейних підприємствах, на рівні з виробництвом продукції повного циклу, практикують схеми так званої давальницької сировини, що надходить з-за кордону. Особливість таких схем полягає у тому, що імпортер зберігає на право власності на сировину (матеріали) і на готову продукцію, отриману внаслідок переробки. А переробник лише надає необхідні робочі руки. При цьому уся сировина, лекала надаються іноземними фірмами-замовниками, а українські швейні фабрики лише шують готовий одяг. Тобто, в Україні використовується лише дешева робоча сила. На відміну від трикотажної промисловості, де багато дрібних підприємств, у швейної промисловості виробництво знаходиться на великих підприємствах таких міст як Київ, Харків, Одеса, Дніпропетровськ, Львів, Запоріжжя, Донецьк, Чернівці, Артемівськ, Дрогобич.

Отже, на основі даної роботи, ми можемо зробити певні висновки для поліпшення ситуації у вітчизняній швейній промисловості:

1. **a.** швейна промисловість України знаходиться в критичному стані і потребує повного реформування;
2. **b.** зарубіжні інвестори зацікавлені тільки у «дешевій робочій силі»;
3. **c.** на законодавчому рівні закони щодо давальницької сировини не врегульовані, українські швейні підприємства не захищені законодавчо;
4. **d.** власні ресурси для відновлення в Україні швейної промисловості відсутні.

Для того, щоб запобігти подальшому зменшенню частки ринку вітчизняного виробника та поновлення її потужності рекомендується провадження наступних заходів:

- покращення іміджу вітчизняних товарів, формування довіри споживачів, створення сильних українських брендів, які могли б конкурувати з іноземними;
- залучення вітчизняних приватних інвесторів до швейної промисловості, формування сприятливого інвестиційного клімату;
- створення або поновлення елементів кластеру підтримуючих галузей, попередньо обґрунтувавши економічну доцільність (зважаючи на потенціал та реальні можливості кожної з них);

- упровадження нових розробок, ноу-хау при виготовленні виробів (наприклад, таких, що знижують собівартість, підвищують якість виробів тощо);

- подальший розвиток виробничої інфраструктури; стимулювання споживача до збільшення споживання товарів промисловості вітчизняного виробництва;

- зменшення ставок податків на сировину та матеріали для швейної промисловості, яка в Україні не представлена вітчизняними виробниками;

- використання досвіду, отриманого від використання давальницьких схем для поновлення швейної промисловості.

Особливості роботи швейної промисловості України за схемою давальницької сировини

Написав Administrator

Середа, 17 грудня 2014 11:30
